Ч. 273 Второк 5 (18) грудня 1900. Рік X

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация**: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(З руху виборчого. — Бури бють.

Про доповняючий вибір одного посла на Буковині до краєвого сойму пише „Буковина“: Послом до буковиньского сойму на місце Делля Скалї, із повітів станівского і вашківского, вибрано 14. с. м. двірника з Чарториї, Тодора Левицкого, Русина і нашого чоловіка. Тїшимо ся сим вибором тим більше, що се буде одинокий селянин у нашім соймі. Правда, що він один з більше осьвічених. Контракандидатами Левицкого були москвофіли: о. Богатирець, котрий дістав 1 голос (сам дав на себе голос), і Волох Телїман, котрий дістав 1 голос (також свій власний).

Як показує ся, то межи Русинами а Румунами на Буковині станула якась умова що до виборів з IV. куриї. Черновецка „Буковина“ пише в сій справі: При виборах з IV. куриї з повітів Кіцмань Вижниця повинні Русини голосувати після умови на Николая Василька; в повітах кімполюнґскім, сучавскім, ґурагуморскім на Янка Лупула, а не на Коржа Поповича, який хоч перепав у V. куриї, кандидує в IV. Повіти серетский, черновецкий і садаґурский, що вправдї належать ся Русинови, для сьвятого спокою відступлені Волохам. Там кандидує Фльоріян Лупул і бр. Гормузакі; най Бог боронить, щоби Русини голосували на Гормузакого, бо сей із Фльондором і Поповичем ширить скрізь вісти, що Волохи в Буковині автохтони, що Русини зайди і хоче з Буковини зробити волоский край.

По виборах з пятої куриї зачинає Львів дуже займати ся своїми власними виборами з міста. Т. зв. партия демократична аґітує за пп. Романовичем і Рутовским і ставить їх кандидатури і виступає против кандидатур дра Дулемби і Є. Екс. п. мін. Пентака. Вчера відбували ся в сали тов. „Ґвязда“ збори демократичної партиї, на котрі прийшло також богато членів партиї социялїстичної і инших людий, котрі викликали велику демонстрацию за своїм кандидатом архітектом Мокловским. Промавляли між иншими п. Тадей Романович і др. Ганкевич. Коли остаточно демонстрациям не було кінця, предсїдатель п. Юл. Штаркель поставив внесене, що збори ухвалюють не підпирати кандидатури пп. Дулемби і Екс. Пентака.

Комітети виборчі ярославский згідно з комітетом ряшівским постановили підпирати кандидатуру др. Ґрека адвоката зі Львова з міст: Ряшів, Ярослав.

Бури бють. Коло Моґалїєсберґ 50 кільометрів від Преториї побили Бури під проводом ґен. Делярея таки добре анґлїйске войско під проводом ґен. Клементса, котрий з своїми недобитками мусїв втікати. Льорд Кіченер доносить, що Клементс не стрітивши нїгде перешкоди звбіг аж до Командонек. Єго страти суть тяжкі. Які, то Анґлійцї о тім мовчать і кажуть лиш, що погибло 5 офіцирів і 9 вояків (!) а 18 офіцирів і 555, десь „заподїли ся“. Межи сими що „десь заподїли ся“ знаходять ся чотири компанії Нортумберлендских стрільців. Отже іменно розходить ся о тих що „десь поділи ся“; слова сї переложені з анґлійскої крутанини на зрозумілу мову значать, що Бури взяли до неволї 18 офіцирів і 555 вояків анґлїйских. Страта се досить значна а для Бурів не аби яка заохота до дальшої війни. Доси Бури випускали анґлїйских плїнників на волю відобравши їм лиш все оружие та повідрізувавши всї ґузики від штанів і кабатів, щоби они, держачи в руках штани, не могли так легко і борзо ставати знову в ряди анґлїйского войска, але тепер, здаєсь, постановив Делярей змінити тактику, не випускати плїнників, позаяк може їх помістити в свобідній доси північно-західній части Трансвалю, хиба що трудність живленя їх перешкодила би тому.

Результат виборів в IV куриї.

(Аж до хвилї відданя нашої часописи до друку).

Коломия. В Коломиї віддано 270 голосів: др. Іван Длужаньский дістав 145, др. Теофіль Окуневский 94, др. Трильовский 31 голосів. — В Снятинї: 151 голосів; одержали: др. Длужаньский 92, др. Окуневский 14, др. Трильовский 45. В цїлім окрузї Коломия - Косів - Снятин віддано 588 голосів, абсолютна більшість 295; др. Іван Длужаньский 384, др. Теофіль Окуневский 129; др. Кирило Трильовский 81; вибраний длятого др. **Іван Длужаньский**.

ПИСЬМО і МОВА.

(Написав К. Вербин.)

(Дальше).

II.

Наша суспільність, під взглядом письма і мови, знаходить ся тепер як би в зачарованім колесї, з котрого не може ніяк вийти. — Давний шкільний спосіб науки язиків, перенятий ще з середних віків, з наукою латиньского і грецкого язика, морочить людем ще й доси голови; длятого у нас ще й до нинї не перевели ся ті, котрі гадають, що вся вага і значіне письменної мови спочиває в мертвечинї, в закостенїлій формі письма і слова, та в множестві всїляких бездушних правил і виїмок, котрі нїби то повинні і мусять бути основою науки язика, без взгляду на то, чи они мають якесь дїйстне, природне значінє, чи нї. Сего рода люди, то наші старі „галицкі книжники“, котрі все ще не можуть погодити ся з духом часу і новими напрямами; їх характеризує найліпша звістна, досить загальна приказка о однім з книжників, котрий спитав селянина: „Земледїльче, вопрошаю тя, аще ли возможно перегрясти сіе бреніе без повреждения сапог?“ Тих книжників нинї вже дуже мало, а навіть ті, які ще суть, сидять досить тихо, хоч все-таки потайком відказують на дїдьчу фонетику і якусь українщину.

З другої знов сторони противники повисшого напряму, себ-то люди вже поступові, попадають в другу крайність; они не зважають на нїякі форми і правила, граматикою і лексиконом для них, то нарід, і они ловлять за кожду форму, за кожде перше ліпше слово, уважаюче кожде за живе, скоро оно виходить з уст народа, хоч би було лиш хвилево придумане, та перекручене не до пізнаня, або й залетїло до нас з чужини, без взгляду на то, чи приймило ся у нас і набрало права горожаньства, чи лиш остало ся буряном, занечищаючим нашу ниву. Того рода люди належать до молодшого поколїня; їх можна знайти в значнім числї серед молодих ідеалїстів, писательских дїлетантів, звичайно „модерних“, вихованих на чужих ідеалах і чужій культурі, котрі, коли случайно пустять ся ще й на поле публїцистики, роблять нашій мові несьвідомо страшенну шкоду, бо калїчать єї без милосердия. Тих людий можна би назвати: „руско-українськими Галичанами“, бо они ревно бажають розвитку руско-українськоі мови, хоч в своїй ревности засипають рідну мову всїляким сьмітєм, не уміючи відріжнити здорового зерна від полови і чужого буряну.

Суть ще й треті, котрі уважають письменну мову зависимою просто лиш від волї і вподоби кождого поодинокого писателя, і длятого гадають, що мову можна так накручувати, як кому хоче ся і як хто вміє та може. Того рода люди виводять ся межи нашими молодими письменниками за кордоном, і они уважають себе иноді за такий авторітет, котрому нїхто не сьміє противити ся. Характеристикою їх роботи можуть послужити слова одної поезийки, друкованої свого часу в „Зорі“:

„Трохи вчуння, трохи вдатку
Трохи трудно повідать“.

Наконець суть ще четверті, котрі просто відмавляють нашій мові права до самостійного розвитку, і уважають єї лиш за „нарічіє“ российскої мови, а в наслїдок того кажуть, що ми, Русини, повинні занехати розвиток нашої письменної мови, а приняти просто мову российску і єї лїтературу. То суть наші явні „москвофіли“ і їх тайні приклонники. Давнїйше були ще й такі, що уважали нашу мову за нарічіє польскої, але ті вже майже зовсїм перевели ся, бо практичне житє показало зовсїм инакше; знайде ся хиба ще один або другий такий „учений“, котрий лиш тілько знає, що „woda“ або „chata“ по польски, називає ся також і по руски: „вода“ і „хата“, та й зараз каже, що нема ріжницї між польскою а рускою мовою. На таких „учених“ однакож нїхто не зважає і нїхто з ними не числить ся.

Отсе єсть, коротко зібравши, той заколот, серед котрого тепер розвиває ся наша письменна, образована або т. зв. книжна мова. Звідкиж він бере ся і які обставини єму сприяють?

Всякому заколотови взагалї сприяють некористні обставини політичні. О тім не треба й говорити, що розвиток якоїсь письменної мови просто неможливий там, де єго спиняє право сильнїйшого, урядовий заказ, як н. пр. заказ рускої мови в Росиї. Але з другої сторони і то річ певна, що розвиток той не дасть

Броди: В Бродах голосувало 289; з того одержали Олекс. Барвіньский 181, о. Зельский 91.

Львів: У Львові голосувало 284; з тих дістали Теофіль Мерунович 151, др. Кость Левицкий 134. — В Яворові голосувало 173; дістали: Теофіль Мерунович 103, др. Кость Левицкий 70.

Бережани: В Бережанах віддано 177 голосів; з тих: Василь Яворский 76; Казимір Трачевский 100. — В Рогатині голосовало 241; з того одержали: Вас. Яворский 164, Казимір Трачевский 76.

Стрий. В Жидачеві голосувало 167; з тих одержали ґр. Кароль Дідушицкий 64, о. Давидяк 101 голосів.

Жовків. В Раві віддано 215 голосів: Вінкентий Краіньский 98; др. Мих. Король 116. — В Жовкві: др. Король 115, Краіньский 80; голосувале 195.

Теребовля. В Теребовли голосувало 192; з того ґр. Адам Ґолуховский 121; о. Іван Воляньский 71.

Бучач. В Чорткові голосувало 206; з того одержали: Мариян Блажовский 105, Іван Гурик 101.

Тернопіль: В Збаражи голосувало 159; з того одержали др. Гладишовский 96, Будзиновский 63. В Скалаті віддано 143 голосів: др. Гладишовский 100; Вячеслав Будзиновский 43.

Самбір: В Рудках віддано 154 голосів; з того: Юліян Ґіжовский 72; о. Михайло Зубрицкий 59; Альойзий Добряньский 23

Станіслав: В Станіславові віддано 205 голосів: Йосиф Каранович 140, Корнило Мандичевский 55; Іван Бородайкевич 10. — В Богородчанах віддано 130 голосів; з тих: Йосиф Каранович 38; Корнило Мандичевский 73; Іван Бородайкевич 17; два голоси розбиті.

Послїдні вісти.

Вибрані послами: в Бережанах: рад. Василь Яворский 313 голосів; Трачевский 297; — в Тернополи др. Гладишовский 324 голосами, Будзиновский 210; — Станіславів: о. Мандичевский 385 голосами, Каранович 249.

Новинки.

Львів дня 17-го грудня 1900.

— **Аванс для директорів при семінариях** учительских. Wien. Abendpost доносить, що незадовго наступить авансоване директорів мужеских і женьских семинарий учительских до VI. кляси ранги. Та сама ґазета згадує при сїй нагоді, що в 1900 р. надано загалом 15 професорам тих-же семінарий осьму, а 24 сему клясу ранги.

— **З перемиської епархії**. Опорожневу парохію цїсарского надання в Ізбах, мушиньского деканата, надало ц. к. Намістництво о. Димитрію Хилякови, дотеперішьому пароховп з Лїцин, деканата біцкого.

— **Новий уряд почтовий** зі звичайним обсягом дїланя увійшов в житє з днем 16 го с. м. в Селисках, повіта перемиского для громад Селиска, Якманичі і Плешевичі.

— **З львівскої „Зорі“**. Товариство руских ремісників „Зоря“ у Львові устроює вечерницї сьв. Николая, котрі відбудуть ся в середу дня 19 грудня в комнатах товариства при улици Краківскій ч. 17. Початок о год. 7 вечером. Дарунки призначені для дїтий просить ся добре опакувати, виписати виразно імя і прізвище дитини і надіслати до товариства найпізнїйше в середу до 4-ої год. пополудни.

— **У Войнилові** (в Калущинї) відбуло ся заходом видїлу читальнї „Просьвіти“ дня 9 с. м. аматорске представлене двох штук: „Тато на заручинах“ і „Страшний сон“. Обі штуки були відограні з справдїшним артизмом, хотяй в ролях виступали міщани і міщанки (дївчата): декотрі виказали навіть здібність артистичну; признала се публика, зібрана в поважнім числї.

— **З судової салї**. Перед звичайним трибуналом у Львові рішала ся оногди справа нещасної події, яка збула ся в ночи з 26 на 27 грудня м. р. в готели Француского у Львові: 13-лїтна панночка Мария Абрамович удусила ся тодї газом. Тепер властитель готелю Людвик Штадмілер, обжалований о проступок против небезпечности житя, станув перед судовим трибуналом. Знатоки заявили однако, що не виключає ся, що п-на Мария Абрамович могла сама в снї замкнути курок при ґазовім проводї і при тім міг остати ще малий отвір, через який добував сьвітляний ґаз. На основі сего трибунал увільнив Штадмілера від вини і кари.

— **В справі тифу у Львові**. Постійна комісия санїтарна і фізикат міский узнали однозгідно, що епідемія тифу черевного уже зовсїм вигасла у Львові з днем 15 грудня с. р.

— **„В началї бі Пігуляк!...“** Часопись Neues W. Tagblatt із 13-го с. м. пише ось що: „І знов маємо послів до ради державної! На Буковинї і в Країнї відбули ся вчера вибори із V. курії і в хвилї, коли в Країнї ще тревають вибори, появили ся нові дійстні заступники народа в державнім парляментї. Дуже дивно звучать для німецкого вуха імена тих людий; у північній частинї Буковини вибраний в V. курії Українець (Jungruthene) Пігуляк, в полудневій части Волох Ісопескул, Пігуляк і Ісопескул, є проте зародки для парляменту, який буде по виборах з великої посїлости в долїшній Австрії дня 18 січня 1901 в комплеті. Парламент наш сеї пори заступлений всього послами Пігуляком і Ісопескулом; се є „das hohe Haus“ in spe. П. Пігуляк репрезентує, доки ще не поданий результат з виборів у Країнї одну часть парляменту, п. Ісопескул другу. Оба вони „neue Männer“. Їх попередниками були посли радник двора Винницкий і др. Попович. Чи вибір „neue Männer“ означає „отець“ для дальшої виборчої компанії? Не морочмо собі тим голови, але тїшмо ся, що будем знова мали парлямент in nuce. Для народів Австрії значать нововибрані посли Пігуляк і Ісопескул вартний, конституцийний постанова посїданя; „vivant sequentes!“ (*„Буковина“*).

— **Маффія**. З Риму доносять, що в ночи на 11 с. м. 10 італїяньских жандармів і вояків та 10 комісарів полїциї обступило село Баґері коло Палермо і арештовало 35 членів Мафії (тайного товариства розбишаків). Забрано множество рушниць, револьверів, пістолетів і амуніциї. Рівночасно арештовано дванайцять инших членів Мафії в другім селї.

— **Зійшла з розуму**. З Сатмару на Угорщинї доносять, що мати страченого там братоу-

---

ся там таки зовсім спинити, де він виплиає з внутрішної потреби і сильної волї якогось народу. Щоби же була потреба й воля, до того потреба людий сьвідомових тої потреби і маючих в собі силу, котра проявляє ся на зверх яко воля, або иншими словами, треба людий інтелїґентних, треба інтелїґенциї, на котру складали би ся всї верстви суспільности. У нас, в порівнаню з широкими темними масами народу, дуже мало такої інтелїґенциї, і сим дасть ся пояснити, длячого так легко кому небудь спиняти розвиток нашої мови або таки й зовсїм єго заказати.

Але через то, що в якімсь народї брак інтелїґенциї, не щезла таки зовсїм потреба розвитку мови, скоро лиш суть инші, іменно же природні услівя розвитку. Скоро же суть ті услівя, то всяке єго спинюване єсть лиш недопусканєм до витвореня інтелїґенциї, єсть гнетом, маючим на цїли держати широкі маси якогось народу в темнотї а тим самим і в нуждї економічній. Такий гнет мусить скорше чи пізнїйше відозвати ся сильною реакциєю гнетеного народу а сприяючі обставини можуть єго навіть скорше висвободити з під того гнету, як би то він при звичайнім ходї річий міг сам зробити. З того виходить зараз питане, чи наша мова має такі природні услівя свого розвитку, а відповідь на то буде заразом і відповідю для тих, котрі відмавляють їй всякого права розвитку, а тимчасом і причиняють ся до того заколоту, о котрім бесїда.

Що єсть мова якогось народу? То само, що й мова якогось поодинокого чоловіка; єсть то прояв єго житя, один із найперших способів, в який проявляє ся душа чоловіка, а в слїд за тим і дух цїлого народу на зверх; єсть то найсильнїйша природна звязь, яка сполучає всїх людий якогось народу з собою. Коли би хтось поодинокому чоловікови хотів безвзглядно відняти єго мову, мусів би єго хиба на смерть засудити, убити від разу. Зовсїм то само можна сказати і о народї. Поодинокому чоловікови можна відняти єго мову відразу, але цїлому народови годї, і нема такої сили, котра би то могла відразу зробити. Убиване народної мови може длятого відбувати ся лиш поступенно, а єсть тим труднїйше, чим більша маса якогось народу і чим більша єго жизненна сила. В такім случаю то убиване може тягнути ся сотками ба й тисячами лїт, а тогди переходить вже в природну борбу о істноване, в котрій не виключена можність, щоби якийсь нарід виборов повне право для своєї мови. Мусимо длятого розважити насамперед, на якій масї і на якій жизненній силї опирає ся наша народна мова.

Кілько людий говорить нашою рускою, або як єї звуть в Росиї, малорускою, або так званою в найновійших часах руско-українською мовою? Після урядового обчисленя з 1897 р. говорить в Росиї нашою мовою кругло 26 міліонів (26,400.000) душ а в Австро-Угорщинї після обчисленя з 1890 р. около півчверта міліона (3,488.613) душ, отже разом майже кругло 30 міліонів. Ну, нарід, в котрім 30 міліонів людий говорить одною і тою самою мовою, то чей не малесенький народець, котрому би в однїй хвили можна рот замкнути і смерть зробити, хоч би духову, заказом говореня по своєму. Супротив сеї маси нашого народу стоїть росийский нарід або Росияни (звані також від московского князівства — Москалями) з числом звиш 42 міліонів (42,700.000 після обчисленя з 1897), котрі говорять чисто росийскою мовою. (Поляків, всїх в Німеччинї, Росиї і Австро-Угорщинї єсть звиш 16 міліонів). Питаємо ся тепер, чи можлива річ, щоби мова, котрою говорить 30 міліонів душ, була лиш нарічієм мови, котрою говорить скажім кругло 43 міліонів людий? Коли хтось так говорить, то нехай скаже, нехай подасть доказ, що єсть десь в Европі друге таке нарічіє якоїсь мови, котрим би говорило аж 30 міліонів, отже майже тільки людий що й головною мовою. Не вжеж лиш одні Русини і їх мова мали би творити таку одну однїсеньку на сьвітї вимку?

Так отже вже сама маса людий, що говорить нашою мовою, дає найлїпший доказ, що та мова мусить бути самостійною, бо єсть мовою великого народу. Спитаймо ся тепер, чи то так легко убити мову тільки міліонів людий, чи годен їм хто заперти рот на завсїгди? Або чи можливо, щоби тільки міліонів людий вивчило ся за рік, за 10 а нехай би й за 100 лїт, хоч би й під панованєм Росиї, росийскої мови? Хто би так говорив або гадав, дурив би хиба себе самого і других. А мимо того знаходять ся таки межи нами люди, котрі кажуть, що нам би покинути нашу рідну мову а приняти за письменну, за образовану мову, мову росийску! Що се значить? Щоби 30 міліонів людий позбули ся відразу своєї мови і приняли чужу, се річ просто неможлива; то можуть зробити хиба поодинокі люди, що найбільше кілька соток або тисячок. Отже після гадки тих, що того бажають, була би лиш для тих кілька сот або кілька тисячів готова вже образована мова, а міліони повинні би за то лишати ся і дальше в темнотї. Виходить з сего ясно, що наші пропаґатори росийщини хотїли би, щоби широкі маси нашого народу оставали ся і дальше в темнотї а тим самим і в нуждї економічній.

Але скаже хтось може: таже як би ми й свою мову піднесли до письменної або образованої, то так само широкі маси народу ще не

бийника, офіцира Белї Попа зійшла з розуму. Поп ще перед тим, заким его повішено, написав був завіщане, в котрім стрічик записав свому батькови, кажучи, що то батько тому винен, що він забив брата.

— Артисти побили ся. На торжестві відкритя першої вистави в палаті штук красних у Варшаві прийшло межи двома найпершими артистами польскими, директором Академії штук красних в Кракові Юл. Фалатом а малярем Войтїхом Коссаком сином пок. Юліяна до прикрої сцени, котра скінчила ся чинною зневагою Коссака. О що пішло тим обом артистам, котрі ще до недавна жили в дружбі і навіть спільно малювали „Битву під Березиною“, годі знати. Польскі ґазети кажуть, що Фалат полював давнійше з нїмецким цїсарем Вільгельмом, котрий тепер протеґує Коссака, отже припускають, що ціла авантура була може наслідком зависти о протектора. Але як би й не було, досить, що став ся скандал, і то ще тим більший, що в місци призначенім на сьвятиню для штуки, і підчас самого торжества відкритя першої вистави. Кажуть, що Коссак не хотів подати Фалатови руки, а той тогди вдарив его в лице. Став ся нечуваний скандал, котрий ґазети рознесли по всім сьвіті. „Kuryer Warsz.“ пише о тій справі: Висказуємо жаль, що до залагодженя особистих рахунків вибрав собі п. Фалат сьвятиню нашої штуки і день торжества інавґурацийного. Така зневага, то кривда, зроблена цїлій нашій суспільности, кривда, котру як найстрогійше треба осудити. — Дальше доносять, що заряд товариства заохоти штук красних висказав дир. Фалатови наґану з причини згаданої афери, а 36 артистів ухвалило публичну відозву осуджуючи цїлу ту подію. Фалата не запрошено на равт до ґр. Замойского, де впрочім і Коссак не показав ся. Межи Фалатом а Коссаком має ся тепер відбути поєдинок на пістолети з трикразовою виміною куль і на віддаль 10 кроків.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 17 грудня. Оногди відбула ся нарада міністрів, під проводом президента міністрів др. Кербера, в котрій взяли участь всї міністри.

Льондон 17 грудня. Зачувати, що цїсар хіньский згодив ся на слідуючі услівя мира: 700 міліонів відшкодованя платних в 60 роках, застановлене іспитів державних в тих провінциях де убивано чужинців; знесенє Цуґліямену, укаранє виновників, заказ привоженя тружия і муніциї до Хіни.

Надіслане.

конче мусіли би стати вже тим самим просьвіченими та ще би через то не видобули ся з нужди. Се по части й правда, але лиш по части; бо розважмо, що єсть письменна або образована мова якогось народу? Єсть то в своїй основі така сама мова як і та, котрою говорять і неписьменні, необразовані люди; она ріжнить ся від неписьменної, необразованої лиш тим, що приймає одностайність в словах, формах і висловах та що вводить до необразованої такі понятя і вислови, яких необразований чоловік не знає. Для необразованого єсть его рідна але образована мова незрозумілою лиш в нових для него понятях і висловах наукових, але впрочім єсть зовсім зрозумілою. Длятого далеко лекше єсть учити ся і образувати ся в своїй рідній мові, як в чужій, в котрій треба тратити богато часу і труду на вивчене самих основ мови. Длятого то також своя питома, образована мова може вже в однім десятку лїт обняти і просьвітити так широкі круги, яких чужа мова не просьвітила би й за столїт. А з наукою і просьвітою підносить ся і економічний добробит народу. Впрочім вже само заведжене своєї питомої, образованої мови дає тисячам людий спосіб до житя, отже вже в самих початках причиняє ся дуже сильно до піднесеня добробиту в народї, підчас коли чужа образована мова, накидувана якомусь народови, спроваджує чужих людий, котрі жиють не лиш коштом тих, до котрих приходять, але ще й замикають їм приступ до всїляких становищ.

Тут мусимо ще мимоходом звернути увагу на одну справу, котра страшно морочить нашим людем голови і не мало причиняє ся не лиш до того заколоту, в якім знаходить ся розвиток нашої мови, але також і до заколоту політичного. Богато людий у нас не має ясного понятя о тім, що то єсть образована мова і многим здає ся, що то може і мусить бути лиш якась така мова, котра би була як найменше приступна, як найменше зрозуміла для широких мас народу, а котрої би длятого треба дуже довго учити. Длятого то наші „книжники“ добирали особливо давнійше та ще й нинї добирають таких слів і висловів, котрі би як найбільше ріжнили ся від бесїди простих, необразованих людий і були тим людем як найменше зрозумілі. З того то пішло, що у нас роблено давнійше якусь штучну мішанину з наших, церковних, російских, польских ба й німецких слів і витворено ніби то якусь образовану „книжну“ мову, котру Росияни назвали з насьмішки, „бродскою тарабарщиною“. Тимчасом характер образованої, ученої або книжної мови не в повишукуваних всїляких незрозумілих словах і висловах але в самій науцї і в наших питомих словах, котрі би віддавали всї наукові понятя так, щоби й необразований чоловік міг їх як найскорше зрозуміти а через то стати ся і сам як найлекше і найскорше образованим чоловіком. Длятого треба памятати добре, що дійстно образованою, ученою мовою може бути лиш та, котра за основу має загальну народну мову а в ній заведе, як вже сказано, одностайність в словах, формах і висловах та збогатить ї науковими понятями і висловами. Такої мови, хоч она буде й своя, треба як-раз для удержаня тої одностайности і для тих нових понятий наукових учити ся так само, як би й чужої мови. Ріжниця буде лиш в тім, що така своя образована мова буде легко для кождого приступна і що в ній кождий буде міг борзо виобразувати ся або чогось научити ся.

(Дальше буде.)

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1-го мая 1900, після середно-европ. год.

Зі Львова

посп.	особ.	
відходить		**День**
	6·25	До Лавочного, Мункача, Борислава
	6·30	„ Підволочиск, Одеси, Ковови
	6·35	„ Іцкан, Букарешту, Радівців
	6·30	„ Підволочиск з Підзамча
8·30		„ Кракова, Любачева, Орлова, Відня
	8·40	„ „ Відня, Хирова, Стружа
	9·00	„ Сколього, Лавочного від $^1/_7$ до $^{15}/_9$.
	9·15	„ Янова
	9·25	„ Підволочиск з гол. двірця
	9·35	„ Іцкан, Сопова, Бергомету
	9·53	„ Підволочиск з Підзамча
	10·20	„ Белзця, Рави, Любачева
	11·25	„ Янова від $^1/_7$ до $^{15}/_9$ в неділї і сьвята
1·55		„ Підволочиск з гол. двірця
2·08		„ „ „ Підзамча
	2·15	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{10}/_9$ в неділї і сьвята
2·45		„ Іцкан, Гусятина, Керешмезе
2·55		„ Кракова, Відня, Хабівки
	3·05	„ Стрия, Сколього лиш від $^1/_5$ до $^{30}/_9$.
	3·15	„ Янова від $^1/_5$ до $^{15}/_9$.
	3·20	„ Зимноводи від $^{18}/_5$ до $^{16}/_9$.
	3·26	„ Брухович „ „ „ „
	3·30	„ Ярослава
		Ніч
12·50		До Кракова, Відня, Берлина
2·30		„ Іцкан, Констанциї, Букарешту
	4·10	„ Кракова, Хирова, Коросна
	7·48	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{10}/_9$.
	6·10	„ Іцкан, Радовець, Кімполюнґа
	6·30	„ Кракова, Відня, Берна, Варшави а Орлова від $^{15}/_6$ до $^{15}/_9$.
	6·13	„ Янова від $^1/_5$ до $^{15}/_9$ в будні дни
	6·50	„ Лавочного Мункача. Хирова
	7.25	„ Сокаля, Рави рускої
	7·10	„ Тернополя з гол. двірця
	7·33	„ „ „ Підзамча
	9·12	„ Янова від $^1/_5$ до $^{15}/_9$ в неділї і сьвята
	10·40	„ Іцкан, Гусятина, Радовець
	10·50	„ Кракова, Відня, Івонича
	11·00	„ Підволочиск, Бродів з гол. двірця
	11·23	„ „ Грималова з Підзамча

До Львова

посп.	особ.	
приходить		**День**
	6·10	З Кракова
	6·20	„ Черновець, Іцкан, Станиславова
	6·46	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{10}/_9$.
	7·10	„ Зимноводи „ „ „ „
	7·45	„ Янова (головний дворець)
	8·05	„ Лавочного „ „
	8·00	„ Тернополя на Підзамче
	7·40	„ „ „ гол. дворець
	8·15	„ Сокаля, Рави рускої
	8·50	„ Кракова, Відня, Орлова
	11·45	„ Ярослава, Любачева
	11·55	„ Іцкан, Черновець, Станиславова
	12·55	„ Янова на гол. дворець
1·35		„ Кракова, Відня
	1·15	„ Сколього, Хирова, а з Лавочного від $^1/_7$ до $^{15}/_9$.
1·45		„ Іцкан, Станиславова
2·20		„ Підволочиск на Підзамче
2·35		„ „ „ гол. дворець
	5·15	„ „ „ Підзамче
	5·40	„ „ „ гол. дворець
	6·00	„ Сокаля
	5·45	„ Кракова
5 55		„ Чернівців
		Ніч
	12·05	З Сколього, Калуша, Борислава
12·20		„ Черновець, Букарешту
2·31		„ Кракова, Відня, Орлова
	3·12	„ Підволочиск на Підзамче
	3·35	„ „ „ гол. дворець
	6·20	„ Іцкан, Підвисокого, Ковови
	9.23	„ Янова від $^1/_5$ до $^{31}/_5$ і від $^{16}/_9$ до $^{30}/_9$ що дня, а від $^1/_6$ до $^{15}/_9$ в неділю і сьвята
	7·24	„ Брухович від $^7/_5$ до $^{30}/_6$ і від $^{16}/_9$ до $^{10}/_9$.
	8·50	„ Брухович від $^1/_7$ до $^{15}/_9$ що день
8·40		„ Кракова, Відня, Любачева
	8·28	„ Янова від $^1/_6$ до $^{15}/_9$.
	9·45	„ Кракова, Відня, Пешту, Сянока
	10·00	„ Іцкан, Ковови, Підвисокого
	10·12	„ Підволочиск, Бродів, Копичинець
	10·30	„ „ на гол. дворець
	10·15	„ Лавочного. Хирова, Пешту

ЗАМІТКА. Пора нічна числить ся від 6-ої години вечером до 5-ої години 59 мінут рано. Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних при ул. Красицких ч. 5

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).